

**ПРОГРАМА ДО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ
З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ З МЕТОДИКОЮ
НАВЧАННЯ
(ОКР «бакалавр»)**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

В умовах реалізації концепції навчання української літератури ставляться нові вимоги до підготовки вчителя-словесника, відповідно до яких випускники педагогічних закладів повинні володіти теоретичними знаннями, мати ґрунтовні практичні навички, високу професійну майстерність.

Основи професійної майстерності майбутнього вчителя-словесника формуються у педагогічному університеті у ході вивчення літературознавчих дисциплін та методики навчання української літератури.

Мета державного екзамену з української літератури та методики її навчання – встановити якість фахової підготовки вчителя-словесника ОКР «бакалавр».

Екзамен повинен виявити, якою мірою майбутні вчителі оволоділи теорією у єдності її елементів як необхідною передумовою аналітичної дії і правильно нею користуватися (уміння уважного прочитання твору, вміння опиратись на текст і на теорію при обґрунтуванні тих чи інших тез тощо, знання критеріїв досконалості змісту й форми художнього твору, розрізнення художніх засобів, знання особливостей аналізу творів різних жанрів і жанрових різновидів, особливостей читання і переповідання творів різних жанрів, а також загальними вимог до цього процесу, уміння творчо підійти до того чи іншого завдання, відстоювати власну думку, гнучко інтерпретувати ті чи інші положення, досконало моделювати, конструювати й організовувати класну та позакласну роботу) з опорою на знання фактів, термінології, методів навчання, принципів, закономірностей і тенденцій розвитку сучасної методичної науки.

На державному екзамені студенти мають продемонструвати розуміння й знання методики навчання української літератури.

Програма складена на основі чинних типових та робочих програм педагогічних закладів для спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова та література)

Програма державного екзамену вміщує такі розділи:

1. Українська література.
2. Методика навчання української літератури.
3. Історія української літератури.
4. Теорія української літератури.
5. Критерії оцінювання відповіді студентів на державному екзамені з української літератури та методики її навчання.

Оцінювання результатів складання державних іспитів та/або захисту випускних кваліфікаційних робіт здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в Університеті системою контролю знань:

- за національною (4-бальною) шкалою:

відмінно;
добре;
задовільно;
незадовільно.

- за 100-бальною шкалою:

90 – 100 балів – **відмінно** – відмінне виконання з незначними помилками,
82 – 89 балів – **добре** – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;
75 – 81 бали – **добре** – в цілому змістовна робота зі значними помилками;
69 – 74 бали – **задовільно** – чітко, але зі значними недоліками;
60 – 68 бали – **задовільно** – виконання відповідає мінімальним критеріям;
менше 60 балів – **незадовільно**.

При визначенні оцінки випускної кваліфікаційної роботи береться до уваги рівень теоретичної, наукової та практичної підготовки студентів.

Основні теми:

Багатогранність творчої діяльності Т. Шевченка, його місце в історії літератури, у розвитку суспільно-політичної, філософської та естетичної думки. Періодизація його творчості. Прочитати напам'ять одну поезію за вибором.

Типи уроків української літератури та їх структура.

Рання творчість Т. Шевченка, її романтичний характер. Поема «Гайдамаки», її ідейно-художній аналіз. Методика вивчення поеми в школі.

“Слово о полку Ігоревім” – найвидатніша пам'ятка оригінальної літератури XII ст. Історія відкриття, видання і вивчення „Слова”. Проблематика та основна ідея “Слова о полку Ігоревім”.

Основні принципи викладання української літератури та їх характеристика.

Композиція “Слова про закон і благодать” Іларіона. Жанр твору.

“Повчання Володимира Мономаха”: час і причини написання, композиція. Образ ідеального князя.

Уроки позакласного читання та методика їх проведення.

Збірка Г.Сковороди „Байки Харківські”: обставини написання, погляди автора на жанр байки, тематичний зміст байок, особливості композиції.

Політична сатира Т. Шевченка («Сон», «Кавказ», «І мертвим, і живим...»), оцінка її І. Франком.

Методика вивчення епічних творів на уроках української літератури.

Козацькі літописи: час і мета написання. Історична правда і націєтворча сутність “Історії Русів”.

Творчість Івана Вишенського, її полемічний характер. Стильові особливості прози.

Методи викладання літератури та їх характеристика.

Козацьке літописання як продовження літописних традицій середньовіччя.

Методичні прийоми викладання літератури та їх характеристика.

Причини виникнення полемічної літератури; назвати авторів полемічних творів.

Твір П.Куліша „Чорна рада” – перший україномовний історичний роман. Історична основа сюжету. Показ протистояння сил державотворення і руїництва.

Методика вивчення ліричних творів на уроках української літератури.

Періоди життя і творчості Т.Шевченка.

Проблематика, жанрові особливості та засоби характеротворення в романі П.Мирного “Повія”.

Інтерактивні методи та прийоми вивчення української літератури.

«Кайдашева сім'я» - соціально-побутова повість-хроніка. Реалізм твору, актуальність проблеми батьків і дітей.

Методика вивчення драматичних творів на уроках української літератури.

Жанрова своєрідність поеми І.П.Котляревського “Енеїда”.

Структура уроку літератури. Основні структурні елементи уроку та їх характеристика..

Роман Панаса Мирного „Хіба ревуть воли як ясла повні” в контексті розвитку української прози XIX століття. Проблематика твору. Образ головного героя.

Аналіз чинних шкільних програм з української літератури.

Літературознавча діяльність Івана Франка.

Система письмових робіт з української літератури та методика їх проведення.

Місце художньої прози І.Франка у творчому доробку автора. Повість “Борислав сміється”. Змалювання соціальних контрастів та соціалістичних ідей у творі.

Методика вивчення біографії письменника в 5-8 класах.

Розширення тематичних обріїв прози у творчості І.Нечуя-Левицького. Художня переконливість у розкритті народних образів.

Самостійна робота учнів у процесі вивчення літературного твору.

Неокласична творчість М.Рильського. Людина і природа як ліричні доміанти доробку поета.

Шляхи аналізу художнього твору на уроках української літератури.

Творча постать В.Стефаника. Тематика та проблематика новелістики митця.

Життя і творчість О.Кобилянської. Феміністична проблематика у творчості письменниці.

Методика вивчення оглядових тем на уроках української літератури.

Творча постать Михайла Коцюбинського Художньо-естетична еволюція та імпресіоністичні стильові домінанти прози М.Коцюбинського.

Життя і творчість Богдана-Ігоря Антонича.

Особливості уроків літератури рідного краю та методика їх проведення.

Міфологічна основа “Лісової пісні” Лесі Українки, її філософська ідея.

Підсумкові заняття як завершальний етап вивчення твору чи творчості письменника. Методика їх проведення.

Суперечлива постать В.Винниченка – письменника, політика та революціонера. Рання проза В.Винниченка

Прозова творчість Миколи Хвильового. тематика і проблематика новели „Я (Романтика)”.

Нетрадиційні форми проведення уроків української літератури.

Загальна характеристика творчої особистості І.Багряного. Автобіографічний компонент творів письменника. Роман „Тигролови”: життєва основа, проблематика, жанр твору.

Актуальність мовної проблематики в Україні, розкриття її в комедії Миколи Куліша “Мина Мазайло”.

Методика вивчення елементів теорії літератури в різних класах.